

На третій, завершальній, стадії, коли відбуваються масові громадянські заворушення, що переростають у відкрите насильницьке протистояння, в ході якого застосовується не тільки легке стрілецьке, але і важке озброєння, авіація, флот, завдання миротворців – забезпечити припинення вогню і недопущення відновлення бойових дій.

В Україні правові основи участі миротворчого контингенту в тій чи іншій операції визначається задовго до початку безпосереднього виконання службових обов'язків військовослужбовцями за кордоном. Пропозиція щодо направлення підрозділів Збройних Сил України до іншої держави вноситься до Ради національної безпеки і оборони України Міністерством закордонних справ України разом із Міністерством оборони України за погодженням з іншими зацікавленими центральними органами виконавчої влади. Пропозиція має включати наявні на момент її внесення дані про райони дій, завдання, загальну чисельність зазначених підрозділів, тип і склад їх озброєння, військової техніки, підпорядкованість, строки перебування та порядок їх можливого продовження, порядок заміни та умови виведення підрозділів, про гарантії та компенсації особам військового і цивільного персоналу, а також інформацію про порядок і умови відшкодування витрат, пов'язаних з виконанням підрозділами Збройних Сил України покладених на них завдань у зв'язку з направленням до іншої держави і перебуванням на території цієї держави [3, с. 88-89].

Діяльність, яку здійснюють контингенти України у складі ... місій міжнародних організацій, можна поділити на наступні види: 1) охоронні функції, які включають охорону конвоїв з гуманітарною допомогою, охорону безпечної роботи ООН, охорону шкіл, церков та лікарень. В основному, ці функції реалізовувались у колишній Югославії; 2) спостережні функції, які передбачають спостереження: за виконанням домовленостей між конфліктуючими сторонами (це мало місце у Косово, ПАР та Мозамбіку); за бійцями опозиційних рухів, їх роззброєнням та демобілізацією (як це було у Таджикистані); за діючими збройними формуваннями (місія у Хорватії); 3) контрольні функції: за територіями, які можуть підірвати стабільність і довіру у районі конфлікту (такі дії здійснювались у Македонії); за проведенням виборів (які відбувались, зокрема, у Косово); за виконанням угоди про припинення вогню (у Гватемалі); патрулювання, служба на блокпостах та спостережних постах (такі дії здійснювались у Косово); 4) відновлення інфраструктури: відбудова доріг, відновлення руху транспорту; відбудова електромереж, ліній зв'язку; відновлення лікарень, шкіл, церков. Ці функції українські контингенти здійснювали, в основному, в колишній Югославії; 5) розмінування місцевості, зокрема у Лівані, Конго. Тут слід наголосити, що це є однією з

основних функцій, яку виконують українські миротворці у зонах конфлікту; 6) налагодження контактів з: органами влади; організаціями: акредитованими міжнародними та неурядовими. Це робилось у колишній Югославії, зокрема, для сприяння виконанню місією своїх обов'язків; 7) здійснення дій, які сприяють: створенню демократичних установ; дотриманню прав людини; створенню широкої політичної бази; наданню гуманітарної допомоги; створенню умов для підготовки переговорного процесу. Такі дії виконувались у Грузії, Демократичній Республіці Конго, Афганістані; 8) авіатранспортні послуги, які надаються місіями ООН для виконання завдань, зокрема в Африці. Українські літаки працюють в інтересах місій ООН у Конго, Сьєрра-Леоне, Косово [1, с. 77-78].

Література

1. Панасюк В. Миротворча діяльність України в контексті зміцнення регіональної безпеки / Василь Панасюк // Вісник Львівського університету. Міжнародні відносини. – 2008. – Вип. 25. – С. 76-80.
2. Репін І. В. Миротворчий інститут ООН: Віхи створення та розвитку / І. В. Репін // Військово-науковий вісник Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного – 2012. – Випуск 18 – С. 77-84.
3. Стукаліна Н. Т. Становлення та розвиток правових основ миротворчої діяльності України / Н. Т. Стукаліна // Військово-науковий вісник Академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного – 2012. – Вип. 12 – С. 85-96.

УДК 34.096(043.2)

Макеєва О. М., старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВА ЖУРНАЛІСТИКА ЯК НАПРЯМ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

З проголошенням незалежності України почалося переосмислення всієї правової системи, визначення нових напрямів побудови законодавства відповідно до міжнародних стандартів, з урахуванням найкращих здобутків світової юридичної науки і практики. В процесі демократичного розвитку українського суспільства суттєво зростає необхідність якісного і суб'єктивного висвітлення проблем правового життя суспільства засобами місцевої інформації (далі – ЗМІ). Все частіше журналісти інформують про правові аспекти діяльності державних та громадських інституцій, інкальізують сферу правових відносин суспільства, практику нормотворчості, судочинства, правозастосування, правореалізації тощо. Відповідно, мас-

медіа відіграють важливу роль у формуванні правової держави і громадянського суспільства, правової культури населення, захисті прав і свобод особистості.

Про журналістику як науку, навчальну дисципліну та сферу діяльності здійснено чимало наукових розробок. Зокрема, цій тематиці присвятили праці такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Ю. Безхутрий, Ц. Войцех, В. Ворошилов, В. Владимиров, О. Гриценко, Л. Губерський, В. Іванов, Я. Засурський, С. Квіт, С. Корконосенко, Н. Костенко, Є. Макаренко, М. Масленников, І. Маслов, І. Михайлин, С. Михайлов, І. Московкіна, А. Москаленко, В. Рубан, Є. Прохоров, О. Третьякова, П. Федченко та інші. Різні аспекти питання правового напрямку у журналістиці досліджували Дж. Бенк, С. Бріл, М. Женченко, К. Картер, С. Келлог, М. Крутов, П. Музиченко, М. Недопитанський, А. Рихтер, Д. Резник, В. Серафимов, Д. Солов, П. Федченко, Д. Шевченко та інші фахівці.

Проте, на нашу думку, у сучасній юриспруденції недостатньо розроблена проблема правової журналістики. Метою публікації є теоретико-правовий аналіз правової журналістики як напряму юридичної науки та освіти.

Ефективність проведення сучасних суспільно-політичних та економічних реформ залежить від рівня правової культури українського суспільства, ступеня його правової поінформованості. Загальнодоступним комунікаційним каналом поширення правової інформації є ЗМІ, яким належить провідна роль у генеруванні, впорядкуванні та наданні в користування правових інформаційних ресурсів, виконанні ціннісно-орієнтаційної та правосоціалізуючої функцій, що зумовлює необхідність суттєвого підвищення рівня правової культури працівників мас-медіа.

Заслугою на увагу думка О. Третьякової про те, що правова журналістика – це сфера професійної журналістської діяльності, об'єктом якої виступає правове життя суспільства. Автор виділяє такі її функції: соціалізуюча (об'єднуюча в собі функції пізнання, правової просвіти, профілактики та виховання), правоохоронна та правозахисна [1, с. 33].

Окремим важливим напрямком наукового вивчення є судова журналістика, вивчення якої має важливе суспільне значення, оскільки в демократичному суспільстві професійне висвітлення судової проблематики – запорука громадського контролю судової гілки влади. Європейський суд з прав людини спирається на специфічні стандарти взаємодії ЗМІ і судів, відмінні від стандартів, застосовуваних в інших сферах діяльності інститутів влади [2, с. 24].

Формування правової культури журналістів це визначальний компонент правової освіти журналістів, процес набуття глибоких

правових знань, навичок та вмінь, формування поваги до права, закону, прав та свобод людини, відповідних правових орієнтацій та оцінок, мотивів правомірної поведінки. Головна мета юридичної освіти – створення умов для формування правової культури журналістів за критеріями, що відповідають європейським стандартам, підготовка до професійної діяльності у відповідності до чинного законодавства.

Між іншим, багато журналістів виявляють вражаючу некомпетентність навіть у найпростіших правових питаннях, у тому числі при підготовці ними матеріалів на юридичну тематику. Причина цього – низький рівень правової культури та освіти представників ЗМІ. Висвітлюючи важливі юридичні питання, такі як резонансні судові справи та впровадження нових реформ, журналісти часом не знають, про що пишуть [3, с. 24].

У сучасних умовах необхідно удосконалити зміст навчання журналістів, забезпечивши навчальні плани достатнім вивченням дисципліни «Правознавство» та галузевих дисциплін. Необхідно, на наш погляд, створити постійно діючі школи правової журналістики, практичні тренінги, семінари, практикуми з правової проблематики, за участі провідних зарубіжних та вітчизняних юристів-практиків. Доцільним є запровадження нової суміжної спеціальності – юрист-журналіст.

Отже, правова журналістика є важливим напрямком юридичної науки і освіти. Формуючи світогляд та ціннісні орієнтації суспільства, журналісти повинні мати високий рівень професійної та правової культури, формувати цінну культуру українського суспільства, яка б відповідала викликам глобалізаційних процесів, власним історичним традиціям, ментальності народу, принципам верховенства права.

Література

1. Третьякова О.В. Журналистика и правовая культура общества: взаимодействие в контексте развития демократии: автореф. дис. ... д-ра полит. наук. / О. В. Третьякова. – СПб., 2012. – 49 с.
2. Буроменський М., Сердюк О., Підкуркова І. Основи судової журналістики: посібник для журналістів. – Київ, 2009. – 72 с.
3. Стеблівський Ю. Системі правосуддя потрібна «цілюща» критика // Юридичний вісник України. – 2009. – № 42. – С. 24-28.